

**ПОТІЇВСЬКО-ГОРБУЛІВСЬКА ПІДЛІНІЯ РАДОМИШЛЬСЬКОЇ
ГЕНЕАЛОГІЧНОЇ ЛІНІЇ РОДУ НЕЗАБИТОВСЬКИХ
(ДРУГА ПОЛОВИНА ХVІІІ — ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ ст.)**

Радомишльська генеалогічна лінія Незабитовських¹ придомку Троян є молодшим відгалуженням волинської гілки² того ж придомку дрібношляхетського клану³ Незабитовських герба Любич. Джерелами для реконструкції генеалогії цієї лінії стали документи з державних архівів Житомира, Києва, Санкт-Петербурга та Варшави, а також з приватних збірок представників роду та їхніх родичів⁴.

Перший з радомишльських Незабитовських — Томаш (середина ХVІІІ ст.) — син черського підстарости Якуба Трояна Незабитовського з Мазовецького воєводства, діди́ча частини села Детинець у Житомирському повіті Київського воєводства⁵ та частини села Свиняхи, що у Сандомірському воєводстві⁶.

В генеалогічній лінії можна виділити три зовсім різні за соціальним становищем підлінії: потіївська або горбулівська (кінець ХVІІІ — перша половина ХХ ст.), кутаїська (друга половина ХІХ — ХХ ст.) і житомирська (друга половина ХІХ — ХХ ст.).

Потіївська або горбулівська підлінія (ІІ–VІ генерації), що іде від економа маєтку уніатських митрополитів у с. Потіївка Якуба, сина Томаша Трояна Незабитовського, дала цілу низку науковців, викладачів і службовців у другій половині ХІХ — першій половині ХХ ст. Ця підлінія, здається, загасла у середині ХХ ст. Її представники були офіційно православними ще у першій третині ХІХ ст. Згодом вони породичалися з чиновницькими сім'ями німецького та російського походження. Їхня ментальність, судячи за невеликим, нині доступним, масивом джерел, більш схожа на ментальність загальноімперської російської інтелігенції кінця ХІХ — початку ХХ ст., тобто виражена в російсько-центричних мотиваціях духовності і культури.

**Фрагмент генеалогічного розпису
1 генерація**

1. Якуб (Яків).

Син Томаша. Жив у другій половині ХVІІІ — на початку ХІХ ст. Очевидно, це він — «Якуб Незабитовский в Житомире», внесений у

«Алфавитный список присяги, учиненной 1793 года», присяги на вірність імператриці Катерині II у 1793 р. з тільки-но захоплених територій Правобережної України російськими військами після другого поділу Речі Посполитої⁷. У ревізії про чиншову шляхту Радомишльського повіту, а саме — складеній 20 вересня 1795 р. про «города Радомысля владения митрополита Киевского Феодосия Каземировича Ростоцкого», в розділі «Служат при господском дворе» читаємо: «Якуб Томаша Незабитовскі 40, жона его Розалія Стефанова 26» років⁸.

У 1795–1796 рр. брав участь в ревізії оподаткованого населення частини сіл радомишльських маєтків уніатського митрополита Теодозія Ростоцького. Він це здійснює як представник митрополичої служби, точніше як вповноважений митрополита. Так його підпис стоїть під ревізькою сказкою від 7 серпня 1795 р. сіл Рудня Буковська, Слобода Буків, Стара Буда, Буда Потіївська та ін.⁹ У 1798 р. величезна родина зубожілих шляхтичів Осецьких з с. Потіївка подала скаргу до повітового суду на «економа потіївського ключа» Незабитовського, який під час ревізького перепису 7 серпня 1795 р. до списку підданих митрополичого маєтку (записані у оподатковане населення) вніс представників роду Осецьких, споконвічних шляхтичів, окрім того було забрано у них 30 голів волів і корів, а Івана Осецького віддано в рекрути¹⁰. 6 червня 1800 р. називається «urodzonum» в актах Радомишльського земського суду в справі з шляхтичем Якубом Ждановичем, який подав позив «o zaplacenie Rubli Karbowanych Dwadziescia Pienc z Prowizya, rowgucenie Poszlin, y o innie Pretensye». Було винесено вирок, щоб Незабитовський тих 25 крб. повернув до 20 вересня того ж року, але здається тим не закінчилось і питання вирішувалось про цю суму з частини села Горбулів ще 23 лютого 1801 р.¹¹ 9 червня 1801 р. родина Осецьких подала позов за «przyszpieszenie smierci» Петрові Кіселенкові Осецькому під час заворушення мешканців Потіївки у березні 1794 р., начебто з вини Незабитовського, коли він як представник митрополичої адміністрації «порядок там наводив»¹².

1811 р. Київське губерніальне правління розглядувало справу про купівлю у 1809 р. з торгів казенної кавалерійської конюшні у Горбулеві шляхтичем Яковом Незабитовським за 523 рублів, які він ще у 1810 р. не заплатив Радомишльському повітовому казначейству. З'ясувалось, що гроші з відсотками заплатив замість, ніби економічно неспроможного, Незабитовського, але вже від себе, шляхтич Пеньковський, який тимчасово виконував обов'язки повітового маршалка дворянства, коли дійсний маршалок перебував у Санкт-Петербурзі¹³.

З ревізької сказки «селения Горбулева» Радомишльського повіту від 30 березня 1816 р. видно, що дружині Незабитовського Розалії 36 років, а окремо записаному синові Андрію Незабитовському — 16. Очевидно, коли

вже Якова не було в живих, вони продовжували проживати в Горбулеві, рахуючись серед шляхти¹⁴.

Діти: син Андрій (1790-і — 1830-і).

2 генерація

2/1. Андрій.

Син Якуба і Розалії. В свідоцтві, виданому повітовим маршалком Глембоцьким 8 лютого 1822 р. «дворянину Андрею Яковлеву Незаби-товському», зазначено, що «в том, что он по ведомостям 1816 года в числе той шляхты, которая в оныя внесена по представленным несомнительным доказательством о записке по ревизии 1795 года записанным состоит в селении Горбулеве»¹⁵. За ревізією у 1816 р. «Андрей, Якова сын Неза-битовский, 16 лет» дійсно приписаний з матір'ю Розалією, «Якуба жена», у селі Горбулеві Радомишльського повіту серед чиншової шляхти¹⁶. У фор-мулярному списку, складеному на 15 квітня 1822 р., зазначено, що йому 25 років, він — «из польской шляхты», маєтностей не має, «принят к пись-менным делам Радомысльского городского магистрата 1817 года февраля 20 дня», не одружений¹⁷. У клопотанні від 13 квітня 1822 р. на посаду канцеляриста того ж магістрату він писав: «я изобучен старательством роди-телей моих на российском и польском диалектах грамоты читать и писать». В рапорті магістрату до начальства писалось: «что тот Незабытовский принят для перевода с польского на российский диалект письменных дел и документов с начала 1817 года и занимаюсь чрез шесть лет таковое порученности под наблюдением секретаря познал канцелярский порядок, поручаемые дела исполняет прилежно, с охотой и понятием, ведет себя честно и добросовестно; и потому, прилагая означенное прошение со сви-детельством и формулярным списком, просить о определении его в число канцелярских служителей, так как в оном и имеется порожних две вакан-сии»¹⁸. З пізніших документів видно, що на державній службі вважався з 20 лютого 1817 р. і помер канцеляристом магістрату¹⁹.

Очевидно, що це він згадується серед прихожан Коростишівської римо-католицької парафії: у 1825 р. — 26 років, мешканець Миргорода, перед-містя Радомишля, проживаючий у родині Шліхерта (Szlichert); у 1827 р. — 28 років, з дружиною Терезою, 21 року, мешканці Рудні, передмістя Радо-мишля; у 1828 р. — 28 років, мешканець Радомишля²⁰.

В метричному записі про хрещення сина Василя від 1 січня 1826 р. про нього записано: мешканець «деревни Царовки», в Радомишльському магіст-раті «приказнослужитель»²¹.

На одному з документів Радомишльського магістрату від 26 червня 1828 р. польською мовою зафіксовано підпис «Andrzej Niezabitowski»²².

В іншому магістратському документі від 10 січня 1832 р. — «Регистр документам на вызиченние разными лицами у дворянина Незабитовского ссужены его деньгах» — зафіксовано ім'я вдови Андрія: «Параскевия с Гриневичей Незабитовска»²³. З «Регистра» випливає, що Андрій Незабитовський помер між 23 вересня 1831 р. і 10 січня 1832 р.

Дружина — Параска Іванівна Гриневич. У сповідному розписі парафії Соборної Троїцької церкви повітового міста Радомишля за 1831 р. у розділі «Приказные и их домашние» вона записана як «канцеляриста Андрея Незабитовского жена Параскева Иванова», 27 років, з синами: Василем — 6 і Степаном — 2 років²⁴.

Вдова Незабитовського народила 16 листопада 1833 р. сина Матвія²⁵, а потім вийшла заміж вдруге за мешканця Радомишля римо-католика дворянина Ігнатія Антоновича Цедровського, котрий народився 20 липня 1809 р. і був хрещений в костелі містечка Коростишева²⁶.

З метричного запису про народження 14 вересня 1835 р. у Радомишлі їхнього спільного сина — Івана Ігнатовича Цедровського (тут шляхетське прізвище його батька записано перекрученим — Сюдоровський) видно, що хрещення Івана Цедровського відбувалося разом з рідним братом Матвієм 22 вересня 1835 р. у «города Радомисля Соборной Троицкой церкви»²⁷. Вінчання вдови Параски з Гриневичів Незабитовської з Ігнатієм Антоновичем Цедровським відбулося 22 лютого 1834 р. у тій же церкві. Обом було по 30 років. Про нареченого записано, що він «служащий в радомиском уездном суде при письменных делах дворянин Игнатий Антонов Седровский, холост»²⁸.

У сповідному розписі парафіян Соборної Троїцької церкви повітового міста Радомишля за 1840 р. у розділі «Разночинцы и их домашние» записана «Игнатия Цидровского жена Параскева Иванова», 35 років²⁹. На початку 1850-х рр. Параска з Ігнатієм Цедровським проживали в містечку Брусиліві, де він був дрібним чиновником. Сповідний розпис Вознесенської церкви показує на 1854 р. у Брусиліві єдину родину в розділі «Статские и их домашние»: «Письмоводителя жена 1-го стана Параскевия Цедровская — 41, дети ея: Екатерина — 13, Евдокия — 10, Александра — 6, сестра ея: Серафима — 29, мать ея: Татияна Иванова — 72»³⁰. У 1854 р. колезький регістратор Цедровський згадується в Брусиліві³¹ вже вдівцем з трьома дочками³², а у 1862 р. — як «писмоводитель 1-го стана Радмысльского уезда»³³. Ігнатій Цедровський помер у Києві 23 березня 1869 р. і залишив дітей: Івана, Катерину, Євдокію і Олександрю³⁴.

Діти: сини Василь (1826–1883), Степан (1829–1902).

3 генерація

3/2. Василь.

Син Андрія і Параски Іванівни Гриневич. Народився і охрещений 1 січня 1826 р. у Покровській церкві села Кочерова Радомишльського повіту, хрещеним батьком був «радомисльський житель Дионисий Новицкий», таїнство хрещення здійснив священник Федір Битачевський³⁵. У сповідному розписі 1831 р. парафії соборної церкви повітового міста Радомишля у розділі «Приказные и их домашние» Василь записаний разом з матір'ю Параскою Іванівною і молодшим братом Степаном, якому було 6 років³⁶. Після смерті батька, у 1833 р. був прийнятий казеннокоштным учнем до 2-ї Київської гімназії, по закінченні якої в 1842 р. зарахований на перший курс юридичного факультету Київського імператорського університету св. Володимира на казенний кошт. По закінченні університету 1846 р. вступив на службу «столоначальником» Київської палати цивільного суду. 20 жовтня 1848 р. — колезький секретар³⁷. У квітні 1849 р. переходить на службу вчителем «законоведения» до 2-ї Київської гімназії³⁸. З початку 1850 р. активно співробітничав з Київською археографічною комісією. 1851 р. склав іспит на «магистра государственного права», про що отримав диплом 15 березня 1852 р.³⁹ У липні 1852 р. призначений професором на одну із кафедр Ніжинського ліцею князя Безбородька, а влітку 1853 р. переведений в Київський університет ад'юнктом на кафедру «Общепародного правоведения»⁴⁰. В січні 1858 р. стає виконуючим обов'язки екстраординарного професора («с жалованием по 860 р. плюс квартирные 120 р. = 980 р.»)⁴¹. Влітку того ж року від'їздить у закордонне наукове відрядження, під час якого відвідує університети Німеччини, Франції, Бельгії та Англії. Повернувшись у грудні 1859 р., працює над рядом статей, а головне — над докторською дисертацією: «Учение публицистов о международном владении». Дякуючи цій роботі фактично стає засновником сучасного міжнародного права. Після захисту дисертації у січні 1863 р. обраний деканом юридичного факультету, а у жовтні 1865 р. — проректором. У 1865–1866 рр. — декан юридичного факультету і професор «общепародного права», статський радник⁴². Виховав цілу плеяду талановитих юристів. Його учнями можна вважати О.О. Ейхельмана, Р.І. Базінера, О.Ф. Кістяківського та ін. У 1870 р. знов обраний деканом юридичного факультету.

1873 р. йому присвоєно звання дійсного статського радника. За станом здоров'я у 1879 р. залишає обов'язки декана, але продовжує викладацьку роботу. Нагороджений орденами: св. Станіслава 1-го ст., св. Володимира 3-го ст., св. Анни 2-го ст.

Помер раптово 14 червня 1883 р., похований на Байковому кладовищі у Києві.

Дружина — Анна Олександрівна (9.01.1843–31.11.1891, Київ), дочка помічника інспектора казеннокоштных студентів Університету св. Володимира Олександра Ілліча Герасимова та Анни Валентинівни Еберлейн, дочки інспектора лікарської управи м. Києва⁴³. Валентин Карлович Еберлейн, німець за походженням, 1807 р. поступив у Санкт-Петербурзі на російську службу «медиком», з 1810 р. у Києві, де до 1828 р. служив інспектором Київської лікарської управи, був статським радником та кавалером орденів, 1817 р. був визнаний у російському дворянстві та внесений до 3-ї частини Родовідної книги Київської губернії. Його дружиною була Анна Григорівна Соловійова. Подружжя мало дочок Марію (1808 р. н.) і Анну та синів Петра (1814 р. н.), Миколу (1818 р. н.) і Івана (1819 р. н.). Анна Валентинівна Еберлейн народилася у Києві і була охрещена 19 січня 1814 р. у Свято-Преображенській на Берестові церкві⁴⁴.

За інформацією канцелярії генерал-губернаторства від 25 березня 1885 р. на хуторі Березівка Київського повіту з невідомої причини згорів будинок дружини дійсного статського радника Анни Незабитовської, збитки оцінено в 4 тис. руб.⁴⁵ Анна Олександрівна Незабитовська померла у Києві 31 серпня 1891 р., залишивши майно: нерухоме — «деревянный одноэтажный старый дом, служба и усадебной земли 600 кв. саженой», ділянка ця на вулиці Тарасівській, 4 дісталась «по крепости 12 марта 1849 г. и 10 марта 1872 г.»; рухоме — «мебель, посуда и другое на сумму 570 р. 80 коп.». За «домашнім» духовним заповітом, затвердженим Київським окружним судом 4 жовтня 1891 р., вона заповідала дочкам Анні і Вірі по 1/3 всього спадку та двом синам Ігорю і Олександрю 1/3 частину пополам. «Душеприкащиком и опекуном по сему завещанию» мав бути статський радник Іван Ігнатович Цедровський. Майно померлої було оцінено в 18 тис. руб., але нерухоме майно було у закладі в Київському міському товаристві взаємного кредитування на суму 9 тис. руб. Цей борг указом Сенату від 17 лютого 1892 р. було переведено на спадкоємців Незабитовської. Після відмови І. Цедровського від функцій опікуна таким над неповнолітнім Олександром Незабитовським став професор О.О. Ейхельман. Садибу на Тарасівській було продано за 23900 руб.⁴⁶

Діти: Анна (нар. 1861), Віра (нар. 1868), Ігор (1863–1917), Олександр (нар. 1876).

4/2. Степан.

Син Андрія і Параски Іванівни Гриневич. Народився у Радомишлі 1 січня 1829 р. і охрещений того ж дня у Троїцькій соборній церкві, «молитвовал и крестил и святым миром помазал священник и депутат Кодрат Завадский». Хрещеним батьком був «радомислского нижняго земскаго суда

повитчик коллегский регистратор Афанасий Вутинович»⁴⁷. У сповідному розписі соборної церкви м. Радомишля у розділі «Приказные и их домашние» дворічний Степан записаний разом з матір'ю Параскою Іванівною і старшим братом Василем⁴⁸. Список випускників 2-ї Київської гімназії за 1848–1849 навчальний рік містить таку інформацію: 20 років, православний, з Київської губернії, на безкоштовному утриманні, 5 років знаходився в гімназії, талантів особливих не має, у вільний час любить читати, користується в розмові російською мовою, слухняний, тихого і скритного характеру, самолюбивий, достатньо несміливий, без вільнодумства, вірний Росії, дуже доброї поведінки, був репетитором⁴⁹. Як і брат Василь закінчив 2-у Київську гімназію і у 1850 р. вступив до медичного факультету Київського університету, де навчався разом з майбутнім істориком Володимиром Антоновичем. По закінченні університету служив морським лікарем. Брав участь у Кримській війні як лікар Севастопольського військового шпиталю. З вересня 1854 р. серед оборонців Севастополя, лікував бійців на Костянтинівському бастіоні. За це нагороджений золотим годинником та орденом св. Станіслава 3-го ст. з мечами. Пізніше служив морським лікарем на різних базах Каспійського моря⁵⁰.

За порятунок персидських моряків нагороджений персидським шахом орденом Лева і Сонця. 1859 р. приписаний лікарем до військових кораблів у Баку, а в 1860 р. — флотський лікар в Астрабадському укріпленні⁵¹. У 1861–1862 рр. — головний лікар кораблів, що обмірювали береги Каспію. В червні 1863 р. відряджений до Харківського університету для вдосконалення. Навчання у Харкові спонукало до написання наукової статті, опублікованої 1865 р. у Москві. У листопаді 1864 р. повернувся до Астрахані на посаду головного лікаря портового екіпажу. За багаторічну працю у березні 1866 р. нагороджується орденом св. Станіслава 2-го ст. з мечами. 4 січня 1867 р. призначається до Каспійського флотського екіпажу старшим запасним судовим лікарем. У червні 1869 р. переведений на ту ж посаду до Астрабадської станції. У 1872 р. нагороджений орденом св. Станіслава 2-го ст. з імператорською короною. 4 червня 1875 р. призначається начальником Ашуррадиського морського лазарету. Через рік знову старший лікар загону кораблів в Астрабаді. В жовтні того ж року керував набором бранців до флоту в одному з повітів Астраханської губернії. 19 квітня 1877 р. одружився з вдовою друга, що загинув на флоті — Софією Михайлівною Борисовою, усиновивши двох її синів: Миколу (нар. 10.11.1865) і Віктора (нар. 25.08.1874)⁵². У 1883 р. Степан перебував в Україні і Болгарії. Відомо, що у наступні роки Степан пішов у відставку і проживав зі своєю сім'єю в Баку. Тут він приватно практикував до останніх днів свого життя. 1902 р. помер в Баку, де був похований на православному цвинтарі.

У серпні 1857 р. в Астрахані познайомився з Тарасом Шевченком. Поет подарував Степанові автограф віршу «Полякам (Ще як були ми козаками)». Йому ж належить власноручний запис у щоденнику Тараса Шевченка⁵³. 12 лютого 1861 р. Т. Шевченко подарував йому примірник «Кобзаря» з написом⁵⁴. Його спадкоємці зберегли цінну реліквію. 1935 р. «Кобзар» і кілька листів Степана були передані в Інститут української літератури, де зберігаються і нині⁵⁵.

5 генерація

5/3. Анна.

Дочка Василя і Анни Олександрівни Герасимової. Народилася 4 квітня 1861 р. у Києві, охрещена 18 травня 1861 р. в університетській церкві св. Володимира. Хрещеними батьками були поручик батальйону резервного саперного полку Ігор Олександрович Герасимов і дочка надвірного радника дівиця Єлизавета Павлівна Каменська, обряд виконали настоятель отець Назарій Фаворов, дякон Яків Романовський і дячок Стефан Карабінович⁵⁶. Побралася з штабс-ротмістром прикордонної стражі Іваном Михайловичем Романовим (нар. 25.09.1856), який мав сина Василя від попереднього шлюбу. 1906 р. І.М. Романов вийшов у відставку з чином підполковника. 16 березня 1915 р. зарахований до 52-го Сибірського стрілецького полку, помер від бойових ран після 27 червня 1915 р.

А.О. Романова 19 серпня 1895 р. вступила разом з братами і сестрою у права спільного володіння садибою по вул. Тарасівській, 4 у м. Києві, що залишилася після смерті матері⁵⁷. З вересня 1904 р. постійно проживала на хуторі Соснівка поблизу містечка Фастова Васильківського повіту⁵⁸, а 1915 р. разом з дочкою Оленою у Петрограді на Літейному проспекті, 108⁵⁹.

Діти: Сергій (нар. 1897), Михайло (нар. 1899), Володимир (нар. 1901) та Олена (нар. 1902)⁶⁰.

6/3. Ігор.

Син Василя і Анни Олександрівни Герасимової. Народився 19 березня 1863 р. у Києві⁶¹. У 1881 р. закінчив 1-у Київську гімназію⁶², а потім фізико-математичний факультет Київського імператорського університету св. Володимира зі ступенем дійсного студента⁶³ та правом захищатися на звання кандидата математичних наук. У державну службу вступив 15 липня 1887 р. вчителем до Феодосійської чоловічої гімназії. У вересні того ж року переведений до Златопільської чоловічої гімназії на посаду вчителя математики. З 1 лютого 1888 р. — вчитель Олександрівської гімназії у м. Ризи⁶⁴, а з 23 серпня — вчитель математики і фізики Прилуцької гімназії⁶⁵. 30 жовтня 1890 р. звільнився за власним бажанням⁶⁶.

Проживаючи у Києві у квартирі родича своєї дружини О.П. Гешвенда на Великій Житомирській, він 3 червня 1894 р. звертався до попечителя Київського учбового округу з клопотанням про працевлаштування вчителем математики в одному з середніх навчальних закладів. З цього документу зрозуміло, що він невдало склав іспити на магістра «чистої» математики. Виснажений фінансово, він звертався до міністра освіти з проханням призначити його на 1894–1895 навчальний рік вчителем в тільки що створене ташкентське реальне училище, а якщо це не можливо, то хоча б дозволити йому числитися по відомству Міністерства народної освіти для складання іспитів на магістра «чистої» математики⁶⁷.

12 червня 1894 р. він призначений податковим інспектором⁶⁸ 2-ої дільниці Ізмаїльського повіту⁶⁹ і згадується податковим інспектором Казенної палати Бессарабської губернії⁷⁰. З дозволу міністра фінансів з 16 червня 1896 р. переміщений на таку ж посаду у 1-й дільниці Ізмаїльського повіту⁷¹. У 1896–1897 рр. він — податковий інспектор Ізмаїльського повіту Бессарабської губернії, колезький асесор⁷². У 1899–1902 рр. згадується як податковий інспектор 1-ї дільниці Нижнього Новгорода⁷³.

26 січня 1904 р. він разом з Кароліною Яківною Півовонською був хрещеним батьком Олексія, сина надвірного радника Якова Івановича Півовонського та його дружини Марії Федорівни. Таїнство відбулося у містечку Рокитному Васильківського повіту у церкві Різдва Богородиці⁷⁴.

У 1904–1907 рр. він — колезький секретар і податковий інспектор 5-ї дільниці м. Варшава⁷⁵. 1908 р. нагороджений орденом св. Станіслава 2-го ст., статський радник, податковий інспектор Казенної палати у Варшаві⁷⁶. 1910 р. мешкав у Варшаві на вул. Кошикова, 43⁷⁷. 1910–1911 рр. — податковий інспектор Ізмаїльського повіту Бессарабської губернії. 1911–1912 рр. — статський радник у відставці, мешкав разом з дружиною Катериною Федорівною у Царському Селі на вул. Мала, 16⁷⁸.

«Коллежский советник Игорь Васильевич Незабытовский, 53 лет» помер через туберкульоз легенів 3 листопада 1917 р., а 5 листопада похований на парафіяльному кладовищі с. Будаївка, поблизу залізничної станції Боярка⁷⁹.

Його дружина Катерина Федорівна Гешвенд згадується 7 березня 1923 р. як мешканка місцевості Китаєве у Києві⁸⁰.

Діти: Анна (нар. 9 січня 1890⁸¹), Ніна (нар. 9.01.1892, Київ) та Олександр (нар. 1898).

7/3. Віра.

Дочка Василя і Анни Олександрівни Герасимової. Народилася 5 червня 1868 р. у Києві⁸². 19 серпня 1895 р. вступила разом з братами і сестрою у

права спільного володіння садибою по вул. Тарасівській, 4 у Києві, що залишилася по смерті їх матері⁸³.

8/3. Олександр.

Син Василя і Анни Олександрівни Герасимової. Народився 6 березня 1876 р. у Києві⁸⁴. По смерті батька у 1883 р. як неповнолітній отримав пенсію батька і 1000 руб. з коштів, зібраних на сім'ю батька⁸⁵.

Закінчив Київський імператорський університет св. Володимира. 19 серпня 1895 р. разом з братом та сестрами вступив у права спільного володіння садибою по вул. Тарасівській, 4 у м. Києві, що залишилася після померлої матері, згадується дворянином, що проживає у Києві на вул. Паньківська, 5⁸⁶. 19 квітня 1904 р. проживав у Києві за адресою: Маложигомйрська, 4⁸⁷. 1905–1906 рр. він згадується хіміком на Ертільському цукровому заводі Бобровицького повіту Воронізької губернії⁸⁸. У червні 1906 р. поживав у Варшаві на вул. Каллінській, 18⁸⁹. У 1906–07 рр. він — хімік на Бобровицькому цукровому заводі Козелецького повіту Чернігівської губернії⁹⁰, а 1909–1910 рр. — хімік на Трубетчинському цукровому заводі у Лебединському повіті Тамбовської губернії⁹¹. Вінницький нотаріус О.В. Чагін засвідчив 3 червня 1909 р. підпис дворянина Олександра Васильовича Незабитовського, тимчасово проживаючого у 1-ї частині м. Вінниці у власному будинку. Процедура відбувалася у зв'язку з видачею поліцейським управлінням Вінницького повіту паспорту терміном на рік, починаючи з 19 серпня 1909 р., дружині Олександра — Ніні Незабитовській⁹². 1910–1911 рр. він згадується як хімік Григорівського цукрового заводу у Київському повіті Київської губернії⁹³. 1914–1915 рр. працював хіміком на рафінадному заводі Кеніга у Петрограді, на Виборзькій стороні⁹⁴. Згадується у 1916–1917 рр. як дворянин, кандидат математичних наук, що мешкає у Петрограді за адресою: Самсоніївська набережна, 5⁹⁵.

6 генерація

9/6. Анна.

Дочка Ігоря і Катерини Федорівни Гешвенд. Народилася 9 січня 1890 р.⁹⁶ У 1923 р. проживала у м. Києві з двома маленькими дітьми на утриманні у сестри Ніні⁹⁷.

10/6. Ніна.

Дочка Ігоря і Катерини Федорівни Гешвенд. Народилася 9 січня 1892 р. у Києві. По закінченні гімназії вступила на інженерно-будівельне відділення Вищих жіночих політехнічних курсів у Петрограді, які не закінчила через тяжку хворобу. Переїхавши до Москви у 1915 р., навчалася в Університеті

Шанявського, де слухала курс бібліотечної справи. Працювала секретарем у Головному комітеті «Союзу міст». З 25 жовтня 1917 р. працювала помічником у Публічній бібліотеці. 1918 р. отримала місце у Київській міській публічній бібліотеці, а у 1919 р. одночасно завідувала бібліотекою Губернського земельного відділу, згодом переведена у бібліотеку Губернського статистичного відділу. Через матеріальні складнощі виїхала у провінцію. 1923 р., намагаючись влаштуватися на роботу у Політехнічний інститут, повідомляла про володіння англійською, німецькою, українською і частково французькою мовами, проживала у м. Києві на вул. Круглоуніверситетській, 7а, кв. 29, не одружена. Підробляла приватними уроками англійської мови. З 14 березня 1923 р. по 13 вересня 1925 р. працює на посаді бібліотекаря, а згодом завідуючою бібліотекою Політехнічного інституту. Після звільнення 14 вересня 1925 р. переїхала до Москви, де працювала у редакторському відділі Центральної книжкової палати⁹⁸. У травні 1937 р. проживала у Ленінграді на Василівському острові за адресою: 16 лінія, 27, кв. 6⁹⁹.

11/6. Олександр.

Син Ігоря і Катерини Федорівни Гешвенд. Народився 22 лютого 1898 р. Закінчив реальне училище. 1916 р. вступив до Московського сільсько-господарського інституту, але через півроку призваний на військову службу. 23 червня 1918 р. влаштувався вільним слухачем на агрономічний факультет Політехнічного інституту. Мешкав у Києві на вул. Круглоуніверситетській, 7а, кв. 10¹⁰⁰.

¹ Назву «Радомишльська генеалогічна лінія Незабитовських» автор почав вживати ще у 1996 р. (Лисенко С.М. «Радомишльська» лінія роду Незабитовських сер. XVIII — сер. XX ст.: генеалого-біографічне дослідження // Житомирщина крізь призму століть. — Житомир, 1997. — С. 126–131).

² Старшою генеалогічною лінією волинської гілки Незабитовських придомку Троян є острозька лінія, про певні результати дослідження якої автор писав: «Острозька» лінія роду Незабитовських (пер. пол. XVIII–XX ст.) // Генеалогічні записки Українського геральдичного товариства. — Біла Церква, 2001. — Вип. 2. — С. 147–154.

³ Клан чи рід? Питання ще не урегульоване в генеалогічних дослідженнях про походження і генезу дрібної шляхти на теренах України, Польщі, Білорусі і Литви. Під родом розуміють нащадків за чоловічим коліном однієї постаті — родоначальника. Але історична наука з'ясувала, що нерідко шляхетське прізвище і його герб приймали адаптовані до родини через споріднення чи з інших причин постаті, а вже у XVI ст. розповсюдилася традиція приймати прізвища на «-ський», які походили від назви населеного пункту, де представники однокровного клану тримали різні дідові частини. Тому автор у випадку з Незабитовськими з Незабитова схильний вживати термін «клан»,

оскільки історичні документи не зберегли інформацію про спільного і єдиного пращура роду. Див.: *Лисенко С.М.* Початки та генезис роду Незабитовських в Люблінському воєводстві (XV–XVIII ст.): з студій над генеалогією дрібношляхетського роду // Вісник Київського інституту «Слов'янський Університет». — К., 2001. — Вип. 11. — С. 225–231.

⁴ Раїса Шмідт-Щипанська (Київ), Людмила Незабитовська-Горбаченко (Київ), Марина Троян-Незабитовська (Тбілісі), Геннадій Незабитовський (Київ), Марія Незабитовська (Москва).

⁵ Успадкував частину с. Дитинець за тестаментом від брата Якуба Трояна Незабитовського у 1740 р. (*Лисенко С.* Тестамент Павла Незабитовського з 1740 р. як генеалогічне джерело // Дрогобицький краєзнавчий збірник. — Дрогобич, 2003. — Вип. VII. — С. 539–545).

⁶ Центральний Державний історичний архів України у місті Києві (далі — ЦДІАК України). — Ф. 481. — Оп. 1. — Спр. 156. — Арк. 628.

⁷ Державний архів Житомирської області (далі — ДАЖО). — Ф. 70. — Оп. 1. — Спр. 1. — Арк. 185 зв.

⁸ Державний архів Київської області (далі — ДАКО). — Ф. 280. — Оп. 2. — Спр. 38. — Арк. 9 зв.–10.

⁹ Там само. — Арк. 197–202, 203–226, 227–299, 632–638.

¹⁰ ЦДІАК України. — Ф. 533. — Оп. 1а. — Спр. 16. — Арк. 3–11 зв.

¹¹ ДАЖО. — Ф. 304. — Оп. 1. — Спр. 8. — Арк. 48 зв., 180.

¹² Там само. — Арк. 58 зв.–60.

¹³ ДАКО. — Ф. 1. — Оп. 295. — Спр. 3349. — Арк. 2–2 зв., 5.

¹⁴ Там само. — Ф. 280. — Оп. 2. — Спр. 355. — Арк. 280 зв., 286.

¹⁵ Там само. — Ф. 1. — Оп. 295. — Спр. 7087. — Арк. 3.

¹⁶ Там само. — Ф. 280. — Оп. 2. — Спр. 355. — Арк. 280, 286.

¹⁷ Там само. — Ф. 1. — Оп. 295. — Спр. 7087. — Арк. 4, 4 зв., 7.

¹⁸ Там само. — Арк. 2, 5–5 зв.

¹⁹ Там само. — Спр. 39476. — Арк. 1 зв.

²⁰ ЦДІАК України. — Ф. 1040. — Оп. 2. — Спр. 459. — Арк. 26, 36 зв., 94.

²¹ Там само. — Ф. 127. — Оп. 1012. — Спр. 1568. — Арк. 278.

²² Там само. — Ф. 793. — Оп. 1. — Спр. 51. — Арк. 45–45 зв.

²³ Там само. — Спр. 20. — Арк. 303–303 зв.

²⁴ Там само. — Ф. 127. — Оп. 1015. — Спр. 437. — Арк. 8.

²⁵ Народився 16 листопада 1833 р. у Радомишлі. Хрещений тут же у Троїцькій соборній церкві лише через два роки — 22 вересня 1835 р. під іменем Матвія (ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1012. — Спр. 1779. — Арк. 11).

²⁶ ЦДІАК України. — Ф. 481. — Оп. 1. — Спр. 15. — Арк. 307.

²⁷ Там само. — Ф. 127. — Оп. 1012. — Спр. 1779. — Арк. 9–9 зв. Про те, що Матвій і Іван рідні брати і сини Цедровського, свідчить такий факт: 7 жовтня 1838 р. до Київської

православної консисторії звернувся з письмовим проханням чоловік матері — дворянин Ігнатій Антонович Цедровський — з проханням надати йому копії метричних записів про хрещення у Радомишльській соборній церкві його синів Матвія і Івана. Документи були потрібні для предствалення до повітового училища, в яке він влаштував синів на навчання (ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1059. — Спр. 11. — Арк. 1).

²⁸ ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1012. — Спр. 1746. — Арк. 15 зв.

²⁹ Там само. — Оп. 1015. — Спр. 593. — Арк. 1, 5–5 зв.

³⁰ Там само. — Спр. 814. — Арк. 682.

³¹ «Список студентов Университета св. Владимира, уволенных в отпуск на вакационное время в разных местах Радомысльского уезда. № 1–7», складений в канцелярії університету для радомишльського земського ісправника з метою «иметь бдительный надзор» і датований 30 липня 1854 р., містить під № 7: «Матвей Цедровский, в м. Брусилов к отцу» (ЦДІАК України. — Ф. 707. — Оп. 20. — Спр. 52. — Арк. 133, 135).

³² ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1015. — Спр. 866. — 701–701 зв.

³³ Там само. — Ф. 1040. — Оп. 2. — Спр. 393. — Арк. 2 зв.

³⁴ Державний архів м. Києва (далі — ДАК). — Ф. 312. — Оп. 1. — Спр. 96. — Арк. 107 зв.

³⁵ ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1012. — Спр. 1568 — Арк. 278.

³⁶ Там само. — Оп. 1015. — Спр. 437. — Арк. 8.

³⁷ Там само. — Ф. 707. — Оп. 40. — Спр. 96. — Арк. 3 зв.; ДАКО. — Ф. 1. — Оп. 295. — Спр. 39476. — Арк. 5.

³⁸ Адрес-календарь. Общий штат Российской империи за 1851 р. — СПб., 1851. — Ч. II. — С. 189.

³⁹ ДАК. — Ф. 16. — Оп. 292. — Спр. 45. — Арк. 3 зв.

⁴⁰ ДАК. — Ф. 16. — Оп. 292. — Спр. 45. — Арк. 2.

⁴¹ ЦДІАК України. — Ф. 707. — Оп. 24. — Спр. 41. — Арк. 32.

⁴² Адрес-календарь ... за 1865/66 г. — СПб., 1856 — Ч. I. — С. 365.

⁴³ ЦДІАК України. — Ф. 707. — Оп. 22. — Спр. 393. — Арк. 7–7 зв.

⁴⁴ ДАКО. — Ф. 782. — Оп. 1. — Спр. 13481. — Арк. 1, 4, 7, 8, 13, 27, 31, 40.

⁴⁵ ЦДІАК України. — Ф. 442. — Оп. 538. — Спр. 2. — Арк. 48.

⁴⁶ ДАКО. — Ф. 1. — Оп. 8. — Спр. 517. — Арк. 1–2 зв., 8.

⁴⁷ ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1012. — Спр. 1625. — Арк. 3.

⁴⁸ Там само. — Оп. 1015. — Спр. 437. — Арк. 8.

⁴⁹ Там само. — Ф. 707. — Оп. 261. — Спр. 29. — Арк. 55 зв.–56.

⁵⁰ Російський державний архів Воєнно-Морського флоту (далі — РДА ВМФ). — Ф. 406. — Оп. 6. — Спр. 266. — Арк. 345–346.

⁵¹ Там само. — Спр. 832-б. — Арк. 156–166.

⁵² Там само. — Ф. 432. — Оп. 3. — Спр. 832. — Арк. 167–171.

⁵³ *Большаков А.Н.* Їхав поет із заслання. — К., 1977. — С. 20–21.

⁵⁴ Анісов В., Середа Є. Літопис життя творчості Т.Г. Шевченко. — К., 1976. — С. 216–299.

⁵⁵ Інститут української літератури НАН України. Відділ рукопису. — Ф. 1. — Спр. 138, 316, 520.

⁵⁶ ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1012. — Спр. 3360. — Арк. 595–596.

⁵⁷ ДАК. — Ф. 30. — Оп. 1. — Спр. 96. — Арк. 74–74 зв.

⁵⁸ ДАКО. — Ф. 1. — Оп. 8. — Спр. 61. — Арк. 31.

⁵⁹ Російський державний військово-історичний архів. — Ф. 400. — Оп. 17. — Спр. 25989. — Арк. 2–23.

⁶⁰ Там само.

⁶¹ ЦДІАК України. — Ф. 707. — Оп. 40. — Спр. 96. — Арк. 38.

⁶² Список учеников, окончивших курс в Киевской 1-й гимназии и получивших аттестат зрелости с 1836 по 1893 г. — К., 1893. — С. 30.

⁶³ Російський державний історичний архів (далі — РДІА). — Ф. 1409. — Оп. 6. — Спр. 48. — Арк. 11.

⁶⁴ Циркуляр по управлению Киевским учебным округом. — 1888. — № 3. — С. 71.

⁶⁵ Там же. — № 9. — С. 228; Адрес-календарь чиновников по старшинству ... на 1890 г. — СПб., 1889. — Ч. I. — С. 98.

⁶⁶ Циркуляр по управлению Киевским учебным округом. — 1890. — № 11. — С. 329.

⁶⁷ РДІА. — Ф. 733. — Оп. 165. — Спр. 1118. — Арк. 92–92 зв.

⁶⁸ Там само. — Арк. 92.

⁶⁹ Там само. — Ф. 1409. — Оп. 6. — Спр. 48. — Арк. 11.

⁷⁰ Адрес-календарь. Общая роспись начальников и прочих должностных лиц по всем управлениям в Российской империи за 1895 г. — СПб., 1895. — Ч. II. — С. 12.

⁷¹ РДІА. — Ф. 1409. — Оп. 6. — Спр. 48. — Арк. 11.

⁷² Адрес-календарь. Общая роспись начальников и прочих должностных лиц по всем управлениям в Российской империи за 1897 г. — СПб., 1897. — Ч. II. — С. 18.

⁷³ Адрес-календарь. Общий штат Российской империи за 1902 г. — СПб., 1902. — Ч. II. — С. 177.

⁷⁴ ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1078. — Спр. 1340. — Арк. 306 зв.–307.

⁷⁵ Адрес-календарь. Общая роспись начальников и прочих должностных лиц по всем управлениям в Российской империи за 1908 г. — Ч. II. — С. 377.

⁷⁶ Він на цій посаді з 1894 р., а до відомства вступив у тому ж році (Список личного состава Министерства финансов на 1908 г. — СПб., 1908. — С. 545).

⁷⁷ Adresy Warszawy. Rok 1910 / Opr. A. Żwaga. — Warszawa, 1910. — S. 232.

⁷⁸ Весь Петербург на 1911 г. — СПб., 1911. — С. 622; Весь Петербург на 1912 г. — СПб., 1912. — С. 627.

⁷⁹ ЦДІАК України. — Ф. 127. — Оп. 1079. — Спр. 282. — Арк. 175 зв.–176.

⁸⁰ ДАК. — Ф. Р.–308. — Оп. 3. — Спр. 234. — Арк. 5.

- ⁸¹ РДА. — Ф. 1349. — Оп. 3. — Спр. 1537. — Арк. 85–88.
- ⁸² ЦДІАК України. — Ф. 707. — Оп. 40. — Спр. 96. — Арк. 38.
- ⁸³ ДАК. — Ф. 30. — Оп. 1. — Спр. 96. — Арк. 74–74 зв.
- ⁸⁴ ЦДІАК України. — Ф. 707. — Оп. 40. — Спр. 96. — Арк. 38.
- ⁸⁵ ДАКО. — Ф. 1. — Оп. 8. — Спр. 61. — Арк. 2–2 зв.
- ⁸⁶ ДАК. — Ф. 30. — Оп. 1. — Спр. 96. — Арк. 74–74 зв.
- ⁸⁷ ДАКО. — Ф. 1. — Оп. 8. — Спр. 61. — Арк. 5.
- ⁸⁸ Ежегодник по сахарной промышленности Российской империи за 1905–06 гг. / Сост. Толпыгиным М.А. — К., 1907. — Вып. 2. — С. 82
- ⁸⁹ ДАКО. — Ф. 1. — Оп. 8. — Спр. 61. — Арк. 19–20.
- ⁹⁰ Ежегодник по сахарной промышленности Российской империи за 1906–07 гг. / Сост. Толпыгиным М.А. — К., 1908. — Вып. 2. — С. 5–6, 648.
- ⁹¹ Ежегодник по сахарной промышленности Российской империи за 1909–10 гг. / Сост. Толпыгиным М.А. — К., 1911. — Вып. 2. — С. 74.
- ⁹² Державний архів Вінницької області (далі — ДАВО). — Ф. 47. — Оп. 1. — Спр. 105. — Арк. 2.
- ⁹³ Ежегодник по сахарной промышленности Российской империи за 1910–11 гг. / Сост. М.А. Толпыгиным. — К., 1912. — Вып. 2. — С. 18, 422.
- ⁹⁴ Ежегодник по сахарной промышленности Российской империи за 1914–15 гг. / Сост. М.А. Толпыгиным. — К., 1916. — Вып. 2. — С. 84.
- ⁹⁵ Весь Петроград на 1916 г. — Пг., 1916. — С. 476; Весь Петроград на 1917 г. — Пг., 1917. — С. 476.
- ⁹⁶ РДА. — Ф. 1349. — Оп. 3. — Спр. 1537. — Арк. 8588.
- ⁹⁷ ДАК. — Ф. Р.-308. — Оп. 3. — Спр. 234. — Арк. 3.
- ⁹⁸ Там само. — Арк. 1–2, 4–5, 8–9.
- ⁹⁹ Російська державна бібліотека у Москві. Відділ рукопису. — Ф. 369. — Оп. 308. — Спр. 3. — Арк. 1.
- ¹⁰⁰ ДАК. — Ф. 18. — Оп. 1. — Спр. 3563. — Арк. 1–4.